

Revidering jaktprovsregler

Inledning/beskrivning arbetsprocess

Vid ordförandekonferensen maj 2019 fastställdes projektplan och organisation för arbetet med revidering av jaktprovsregler. Nya regler ska gälla fr o m 2022-07-01.

Alla klubbar fick inledningsvis uppdrag att genomföra dialog med sina medlemmar, under juni – augusti, för att fånga upp vad man anser bör justeras i nuvarande regler. Parallellt med detta arbete gjorde SÄK en jämförelse mellan de tre nordiska ländernas (Finland, Norge och Sverige) regelsystem. Denna sammanställning diskuterades vid NÄUs möte i slutet av juni och delgavs sedan till alla klubbar. Allt material publiceras löpande på SÄKs hemsida under fliken ”regelrevidering”

Ca 500 medlemmar har engagerat sig i lokalklubbarnas dialoger. Resultatet av dialogerna redovisades till SÄK under augusti månad. Förslagen sammanställdes och gick sedan tillbaka till klubbarna så att de fick tycka till om alla förslag som kommit in.

Under första delen av oktober sammanställdes resultatet av klubbarnas svar. Varje klubb har tillgodoräknats det procenttal som motsvarar klubbens antal ombud vid SÄKs årsstämma. Resultatet blev en sammanställning som visar vilka förslag som det finns en majoritetsvilja att genomföra. En fördjupad analys/dialog om förslagen hölls den 22 november då projektgruppen träffades. Varje klubb har två representanter i den gruppen.

De förändringar som redovisas nedan i detta dokument är resultatet av klubbarnas medlemsdialog. Resultatet redovisas nu till klubbarnas årsmöten och läggs slutligen fast vid SÄKs årsstämma 2020, som den ”Sverigeplattform” som uttrycker älghundklubbarnas sammanvägda viljeinriktning. En tydlig vilja är att de svenska reglerna ska närma sig de nordiska reglerna. Dialogen med Finland och Norge kommer därför att fortsätta inom NÄU.

Denna rapport är ett inriktningsdokument vilket innebär att det idag inte finns färdiga detaljregler. Detaljlösningar får ske i det fortsatta arbetet enligt antagen projektplan. Nu fokuserar vi på de övergripande förändringar medlemmarna uttryckt som vilja.

Det är fyra regeldokument som ska revideras (ledhund, löshund älg, särskilt älgspår och vildsvin). Till detta kommer ett helt nytt förslag till spårprov vildsvin.

Styrelsen för SÄK föreslår lokal- och rasklubbar:

Godkänna att ”rapport 1 revidering jaktprovsregler Sverige” läggs som grund för det fortsatta regelrevideringsarbetet.

1. Ledhundsregler

Det är få klubbar som gett konkreta förändringsförslag. Budskapet är tydligt – fortsatt ha dialog med och följ Norges utveckling av ledhundsprov. Prov ska även i Sverige kunna genomföras på Kronhjort. En viljeinriktning är också att utarbeta regler för att kunna ha en kortare provtid (i de fall samtliga moment prövats tillräckligt).

2. Särskilt älgspårprov

Även här är det få klubbar som lagt förslag. Slutsatsen är att provformen bibehålls oförändrad.

3. Vildsvinsprov

Här har många klubbar avstått att ha åsikter vilket gör att det är de lokalklubbar som genomför vildsvinsprov som präglar föreslagna förändringar.

Poängsättning föreslås differentieras så att samma prestation ger olika poäng beroende på om hunden skäller ett stort eller litet vildsvin.

Söket föreslås bedömas som för älghundar men avstånden föreslås kortas och ett snävare/tätare sökmönster som eftersträvas för vildsvinsspecialister betonas starkare.

Förändring av vildsvinsreglerna ska ske i nära samarbete med Norge som nyligen antagit regler (i stort sett identiska med nuvarande svenska).

4. Spårprov vildsvin

Ett nytt regelsystem har arbetats fram för spårprov som ska ingå i vildsvinschampionat. Reglerna liknar särskilda älgspårprovet förutom att spårprov vildsvin ska genomföras på snötäckt mark.

5. Löshund älg

Det är löshundsreglerna som de flesta klubbarna lagt ner mest engagemang på.

Resultatet visar på att det finns en tydlig vilja att verka för gemensamma nordiska regler, även om några stora klubbar signalerat viss tveksamhet. Sammantaget innebär det att SÄK ska verka för gemensamma regler där vi ibland hämtar lösningar från Norges och ibland från Finlands regelsystem.

Det finns dock flera lösningar i Sveriges befintliga regelsystem som vi vill behålla därför att de uppfattas bättre än dagens nordiska regler (typ K för moment som inte kunnat prövas).

I det följande redovisas de förändringar som följer av medlemsdialogen. Det fortsatta arbetet ska baseras på resultatet av medlemsdialogen (dokumenterad i bilagt exceldokument dvs sammanställning av klubbarnas viljeinriktning). Punktnummer i det följande avser kapitelnumrering motsv. i gällande svenska jaktprovsregler.

1. Ändamål
Även i de reviderade reglerna ska det tydligt framgå att prov ska genomföras under jägarmässiga former.
Provformen avser älg.
3. Organisation och genomförande
Tydliggjorda krav på dialogen mellan berörda klubbar före provstart vid prov som avses genomföras inom annan klubbs verksamhetsområde.
5. Kollegium
Reglerna ska lägga fast att 0- och KEB-prov samt elev-/aspirantprov ska kollegiebehandlas.
Även hur etikfrågor ska hanteras vid kollegiet då prov för domarägd hund behandlas, ska framgå.
7. Rätt att delta eller hinder för deltagande
12 månaders ålder för jaktprovsstart bibehålls.
Viljeinriktningen för förslaget "Slopa utställningskrav innan första jaktprovsstart för hundar som är max 15 månader (max 1start). Resultatet behålls vilande tills hund är utställd med lägst sufficient", är ungefär 50/50. Projektgruppen föreslår därför att förslaget får diskuteras mera i det fortsatta arbetet.
8. Regler för hundägare/förare
Hundägare som vill gå prov måste acceptera att även elev-/aspirant deltar under provdagen.
9. Regler för domare
Skrivning om bilanvändning som tekniskt hjälpmedel ska förtydligas och gärna få en tydligare plats i regelsystemet.
Det ska också förtydligas att även återgång ingår i hundens älgarbete och ska prövas i tillräcklig omfattning (domaren ska förvissa sig om att hunden har samarbete i form av återgång).
Det ska tydligt framgå av reglerna vad som händer med poängen vid ev. bilhämtning.
10. Allmänt
Reglerna ska även fortsättningsvis vara rasgemensamma.

Vi är beredda att ta in den norska regeln om maximalt snödjup respektive temperaturgräns för prov.

Förtydligad text om bedömning med pejl både för domare och beslut före provets start.

11. Beaktande av svåra provförhållanden

På något sätt ska det framgå tydligare vad som är svåra provförhållanden och hur hänsyn ska tas till dessa.

12. 1 Söktid

Det är en klar majoritet för återinförande av söktid 4 + 1 timme

Hänsyn ska tas till korta dagar. Reglerna kommer också att påverkas av att det finns majoritet för ändrade regler beträffande bedömning viss tid och vissa moment efter mörkrets inbrott.

2 Provtid

Prov bör kunna avslutas även om skalltiden är mindre än 200 minuter, gäller då alla moment provats (och naturligtvis ska inte de högsta poängen kunna tilldelas i vissa moment).

Bedömning bör kunna ske även om det blir mörkt och då företrädesvis enligt de norska reglerna (dvs bedömning max 120 min. avseende skalltid, lydnad, förföljande, en omställning samt samarbete).

6 Byte av provområde

En konsekvens av att närma oss nordiska skulle kunna vara att provtid inte bryts för traktbyte annat än om det sker pga naturhinder (norsk tillämpning – de finländska reglerna har inget avbrott för traktbyte oberoende av vad som händer under provtiden). Frågan får diskuteras vidare i det fortsatta arbetet.

13. Bedömningskoefficienter

Av föreslagna förändringar av koefficientfördelning finns majoritet för att ge poäng uppräknat med koefficient även för tempo. Utveckling mot nordiska kan innebära att tempo samordnas med sökets omfattning 1b. Dessutom finns majoritet för att flytta från "förmåga att finna älg" till "förmåga att ställa flyende älg".

Detaljdiskussion och slutlig lösning sparas tills regelsystemet är tydligare utarbetat dvs under nästa år.

14. Bedömningsföreskrifter

1 Sök

Majoritet finns för att tydligare reglera att sök skall prövas efter provtids slut om domaren sett för lite av hundens sökarbete (inom 60 minuter efter provtids slut)

2 Upptag

Majoritet för att bedöma tyst upptag så som i dagens svenska regler. Formerna för detta får utarbetas i dialog med nordiska eftersom reglerna är olika i Norge resp Finland. Norge hårdare krav på att se älg och hund i närheten av varandra.

3 Älgkontakt

Klar majoritet för att vi ska ha kvar regeln om att det räcker med spårtecken vid svåra provförhållanden

I frågan om älgkontakt bara ska räknas vid fast respektive gångstånd eller inte finns inte en tydlig majoritet. Frågan får utredas mera i dialog med nordiska eftersom Norge och Finland har olika regler.

4 Inkallning

Reglerna ska genomarbetas och enhetliga begrepp avs. fast stånd, gångstånd, förföljande resp. återgång ska användas.

5 Stötning

Älg som flyr av sig själv räknas inte som stöt och då kan hunden inte tillgodoräknas omställning om det blir ståndskallsarbete efter förföljandet, dvs vi gör som idag och då även lika som Norge. Dialog får ske inom NÄU för att se om det går komma fram till enhetliga regler inom Norden.

Stöt av utomstående ska räknas som stöt dvs oförändrat med gällande regler.

Bedömningsmoment

1a tempo

- Tempo ska beaktas och även poängsättas med koefficient som ger slutpoäng. Utveckling mot nordiska kan innebära att tempo samordnas med sökets omfattning 1b (se pkt 1b).
- Dialog med NÄU hur tempo bedöms i Norge/Finland.

1b Sökets omfattning

- En utveckling mot nordiska kan alltså innebära att nuvarande moment 1a och 1b slås samman till ett sammanhållet moment "sök". Innebär i så fall att tempo, sökmönstrets effektivitet, avstånd (fågelväg) och sökturernas längd (mätt löpsträcka enl. GPS ev. justerat för "omfattande spårtraj") beaktas i ett sammanhållet moment sök. Alla fyra kriterierna viktas likvärdigt dvs utmärkt poäng kräver utmärkt prestation i alla fyra kriterierna (förutsatt att Norge och Finland behåller den tillämpningen).
- Nuvarande svenska regel att upptag på första söktur ger K och 5 poäng utan uppräkningskoefficient, tas bort och ersätts med nya regler.
- K behålls för att markera att momentet inte prövats då det blir upptag under första sökturen.

- Huvudlinjen är att följa de norska reglerna för poängsättning vid upptag första söktur. Detta eftersom de omfattar både avstånd och sökturens längd som kriterier för poängsättning (finska endast avstånd). Ytterligare dialog inom NÄU vid utveckling.
- Majoritetsvilja i Sverige att inte sätta riktigt så hög poäng som Norge tillämpar idag (kan ha ända upp till 9p dvs utmärkt prestation även om man inte kunnat pröva hundens sök).
- Vi ska utveckla reglerna för bedömning av "för långa" sök. Hundar som söker strax över 30 minuter straffas för hårt med dagens regler men vi vill inte heller ha för långa sök/överger provgrupp. Norge/Finland har inte tydliga regler för detta så här krävs ett nordiskt utvecklingsarbete.
- Sverige vill inte ha samma frikostiga bedömning som vi upplever tillämpningen i Finland om hund hämtas med bil. Hunden måste visa samarbete även under sök för högre poäng.
- Ett önskemål vid utveckling av poängskalan för sök är att utrymme skapas i tabellen så att den blir tydligare, särskilt nuvarande hopp från 4 till 6 poäng (eftersom 5 används för sök över 30 min). Detta uppfylls vid en utveckling mot nordiska.
- Vid bedömning av sök efter provtids slut ska det räcka med en söktur.
- Om bedömning av sök ska poängsättas efter "sök i allmänhet" eller "sök i genomsnitt" får utredas mera i den nordiska dialogen (för att få så enhetligt som möjligt). Även hantering av starkt avvikande sökturer ska klaras ut.
- Begreppet pissrunda utmönstras dvs en tydligare beskrivning ska ges om hur sök ska bedömas.

2 Förmåga att finna älg

- Inte bara avstånd, mera tyngd på förmåga. Större hänsyn ska tas till löpsträcka och sökmönster (vilket automatiskt blir fallet med nordisk anpassning av sök).
- Fråga om hur vi gör med avstånd till upptagsplats – fågelväg som idag eller löpsträcka som Norge/Finland ska klaras ut. Alternativt ok med löpsträcka men då kräva längre sträcka än 800 m som krav för 10p?
- Även parametern avstånd fågelväg räknat från plats för släpp till upptagsplats ska användas vid beräkning av effektivitet.
- I den nordiska dialogen ska vi klara ut om den mätbara variabeln 100 m/min vid goda förhållanden ska in i regelboken och göras tydlig och förståelig
- Upptag på återgång efter förföljande ska inte premieras
- Nuvarande poängtabell ses över och ev revideras ordningsföljd mellan nuvarande 0 – 4 poäng.

3 Förmåga ställa älg i upptaget

- Området för fast stånd på upptagsplats ändras till större radie – ca 200m

- Vi ska överväga för och nackdelar med att vid flera upptag lägga alla upptag till grund för poängsättning efter en genomsnittsbereäkning av poäng per upptag.
- Texten ovanför poängintervallen ändras så den inte går att misstolka. "Hunden är tyst i mer än 2 min." ska bara innebära tidsavdrag på skalltiden och inte att man börjar räkna skalltid från början.
- Förtydliga texten under 6 poäng (hunden hittas i fast stånd och älgen blev inte kvar på upptagsplatsen) – gäller i hela nordn

4 Ståndskallets kvalitet

- Ståndskallsarbete bör vara den tid domaren hör skall. Skalltid kan räknas om det, när domaren hör skallen, konstateras att älgen står där domaren sett upptaget på pejll. Gångskall måste höras fysiskt (dvs ej pejlmärkning) annars bedömas som förföljande dvs samma regler som idag (tillämpas även av Norge).
- Fast stånd räknas när älgen rör sig som om den betar och inom samma markområde. Gångstånd är när rörelsen går i samma riktning.
- Strävan mot nordiska innebär tre älgkontakter och tre stötar med 200 minuter fast ståndskall och 300 minuter älgarbete för full poäng. Hur och om kravet på 300 minuter älgarbete går förena med en fungerande bedömning, inom provtid, av hundens samarbete får analyseras i det fortsatta arbetet.
- Vi ska kunna vara öppna för att utvecklingen inom NÄU kan styra mot att högsta poängen i momentet tilldelas hund som skäller fast ståndskall vid provtids slut (måste då ha flyktsträcka mellan stötarna).
- Vid mer än 110 min fast skalltid före 1:a stöt (och ev. kommande stötar mer än 30 min) skall det motiveras grundligt i domarens provberättelse.
- Dialog inom NÄU om gemensam tillämpning av reglerna "vid fler än 2 brytningar under ståndskallsarbete" ska innebära lägre poäng i momentet (Norges regel; vid mer än två brytningar halveras den poängsumma som hunden skulle fått i momentet utan brytningar. Brytning definieras som att hunden utan anmaning tar kontakt med provgruppen utan att provgruppen är i ståndskallsområdet (mer än 100 m från ståndskallet).
- Dialog inom NÄU om hur antalet älgkontakter/skottillfällen ska räknas - alt 1. per upptag/ eller alt 2. räknas samman då det är flera upptag/älgarbeten.

5 Vilja att förfölja

- Faktisk förföljandesträcka enligt pejlluppgift
- Vid naturhinder gäller förföljandesträcka fram till naturhinder (om gångstånd fram till naturhinder och hunden bryter där för återgång, sätts K i momentet).
- Momentet ska utvecklas så att hundar med långa enskilda förföljanden (räknat per upptag) inte får full poäng som idag. Poängreducering ska ske på något sätt beroende av "hur mycket för långt som hunden förföljt"
- Förföljandet ska gälla enskild älg/grupp av älgar, det bästa förföljandet under dagen vid flera upptag.
- Tydliga regler för effekterna på poängsättning om bil används för att möta hunden efter förföljande. Krav på att domaren förvissat sig om att hunden

visar förmåga till tydlig återgång för att inte tappa poäng. Domaren ska i sin provberättelse ge en tydlig redovisning av hur detta har prövats (gäller särskilt i de fall då bil använts för att kunna bedöma hundens prestationer).

6 Ställande av flyende älg

- Vi ska föra dialog med Finland/Norge om för- och nackdelar med att flytta 0,5 koefficient från "förmåga att finna älg" till "förmåga att ställa flyende älg". Argumentet är att moment två till viss del är svårbedömt samtidigt som moment sex avser en mycket viktig egenskap hos effektiva älghundar.
- Vi ska föra dialog inom NÄU om det går finna gemensam syn på om det ska krävas en fysisk stöt eller inte för att räknas som omställning/förnyat ståndsfall.
- Förflyttning måste vara minst 100 m (om det inte finns argument för längre sträcka vid utvidgning av begreppet upptagsplats).
- Finland kräver tyst hund efter stöt, blir det gångstånd räknas det inte som en stötning. Norge har inget krav på tyst hund efter stöt bara älgen förflyttar sig dvs även direkt gångstånd är ok (Norges moment 6 bedömer ställande av stött älg, inte omställning av flyende älg). Här avvaktar vi dialog inom NÄU om det går finna gemensam lösning innan Sverige tar slutlig ställning.
- För att hund ska tilldelas höga poäng i momentet får det inte vara gångstånd mellan stötarna.
- Vid ett andra upptag, där det inte blir någon omställning efter stöt på upptag ett, kan detta moment prövas efter 10 minuters fast ståndsfall i upptag två.

7 Skalltid

- Om det inom NÄU finns tankar om att högsta poäng ska kräva mer än 200 min. får detta värderas i kommande arbete
- Skalltid räknas som nuvarande svenska regler både avseende begränsning till gångståndstid (max motsv. fast ståndsfallstid) och pejlbedömning vid fast stånd som inte hörs vid upptag utan konstateras senare via skall och att hunden kvar på samma ställe.

8 Skallets hörbarhet

- I provdata anges på vilket avstånd man hör skallet.
- Hörbarhet ska bedöms som idag dvs under hela provdagen.

9 Skallets täthet och täckning

- Provdata ska inte räkna ut skalltäthet, alternativt utveckla nuvarande tekniska lösning så den ger mer rättvisande resultat.
- Reglerna ska prioritera täckning och jämnhet. Antalet skall för höga poäng kan uppvägas om det är tätt och jämnt samt utan uppehåll
- Intervall ändras till 60 -75 skall för 9 poäng förutsatt tätt och jämnt samt utan uppehåll (idag 70-75)

10 Samarbete och lydnad

- Inriktningen är att slå samman samarbete och lydnad dvs ett närmande till nordiska reglerna dock förutsatt utveckling av dessa regler så att även samarbete bedöms i momentet (även samarbete under sök). Nordiska idag har fokus på lydnad. Detta innebär att fråga om hur moment 10a och 10b ska utformas i framtiden måste detaljstuderas ytterligare och diskuteras inom NÄU. Slutlig lösning måste hållas flexibel så att samarbete provas tillräckligt. Om det krävs, för att pröva både lydnad och samarbete på ett bra sätt i ett sammanhållet moment, ska momentet kunna ge upp till 15 poäng (dvs utrymme för att pröva mer samarbete än dagens nordiska)
- Det finns intressanta förslag från lokalklubbar som inte värderats i steg 1. Dessutom utarbetades ett förslag vid förra regelrevideringen som också kan vara av intresse. Dessa förslag läggs in för värdering under kommande utvecklingsarbete.
- Hundar som bryter ståndarbetet många gånger ska ges poängavdrag i detta moment (avser då hunden bryter stånd och provgruppen är över 100 m från ståndskallet).
- Regler för poängsättning vid hämtning med bil ska finnas även i de reviderade reglerna. Återgång efter avbrutet förföljande bedöms vara en viktig egenskap som måste provas tillräckligt dvs hunden måste visa att den har förmåga till återgång/samarbete.
- Inkallning ska även fortsättningsvis kunna göras en gång av domaren.
- SÄK ska driva frågan om att även lydnad ska kunna provas då sök provas efter provtidens slut.

Prisvärderer

- För att erhålla championat måste alla moment vara bedömda på minst 1 av proven. Detta innebär att K behålles för att markera moment som ej kunnat provas.
- Kraven på fast ståndskalltid för de olika prisnivåerna behålls som i dagens regler och räknas per upptag.

Domarens berättelse

- Vi behåller att det skrivs en sammanfattning av dagen under domarens berättelse. Inga tider ska stå med, enbart en sammanfattning av dagen som beskriver vad som hänt dvs inte en värdering av hunden.
- Om vi ska ta in den nordiska regeltexten – att om domaren konstaterar att poängtabellens text inte riktigt stämmer med hundens prestation utan vill sätta avvikande poäng, då måste underlag för detta tydligt redovisas i domarens berättelse.